

План – конспект першого уроку 2016 – 2017 н.р. для учнів 10 класу

*Підготувала вчитель  
історії та правознавства*

*Власова Н.С.*

**«ЩОБ У СЕРЦІ ЖИЛА Україна»**

(усний журнал для учнів 10-11 класів)

**Мета уроку:** ознайомити учнів з основними історичними етапами становлення державності України; формувати ціннісне ставлення до держави, суспільства; виховувати патріотизм, почуття гордості за приналежність до української нації та особистої відповідальності за долю своєї держави й народу, власного внеску в процеси державотворення.

**Обладнання:** плакати із зображенням Державного прапора України, Державного Герба України, Державного Гімна України, мультимедійний комплекс, презентація, роздатковий матеріал.

**Хід уроку**

*Буває, часом сліпну від краси.  
Спинюсь, не тямлю, що воно за  
диво, – оці степи, це небо, ці ліси,  
усе так гарно, чисто, незрадливо,  
усе як є – дорога, явори,  
усе моє, все зветься – Україна.*

*Ліна Костенко*

**I. Організаційний момент. Оголошення теми. Вступне слово вчителя.**

Учитель. – Слова української поетеси Л. Костенко, якими розпочато наш урок, знайшли шлях до людських сердець та об'єднують наш народ у своїй любові до Батьківщини.

– Особливо актуально ці слова звучать у рік відзначення 25-ї річниці від дня проголошення Незалежності України та змушують кожного задуматися про нелегкий шлях до суверенності та державотворення.

– Що означає Україна для кожного з нас?

– Дізнаємося про це, перегорнувши сторінки усного журналу.

## II. Основна частина уроку

### ***Сторінка перша – «Інформаційна»***

#### Повідомлення від групи «Експерти» на тему «Загальні положення».

Держава – це особлива форма організації суспільства за допомогою спеціального апарату управління, який захищає інтереси населення певної території, регулює відносини між членами суспільства, зокрема за допомогою примусу.

Країна – це територія із визначеними кордонами й населенням, що являє собою єдине ціле з погляду історії, культури, нації та в політико-географічному відношенні може бути незалежною або залежною. Країна не завжди є державою, наприклад Україна в 1900 р. була країною українців, але поділеною між Російською та Австро-Угорською імперіями.

Ознаки державності: територія, державний суверенітет, система влади, система права (закони), державний механізм, система податків, населення, збройні сили, державна символіка, грошова система, державна мова.

Коментар щодо наявності ознак державності в Україні: територія (+); державний суверенітет (+); система влади (+); система права (закони) (+); державний механізм (+); система податків (+); населення (+); збройні сили (+); державна символіка (+); грошова система (+).

#### Повідомлення від групи «Історики» на тему «Основні етапи розвитку української державності».

(Довідкові матеріали для повідомлення розміщені у презентації. Після повідомлення – перегляд та обговорення відеоролика «Проголошення незалежності України»; режим доступу – [https://www.youtube.com/watch?v=j\\_Niqd56HT4](https://www.youtube.com/watch?v=j_Niqd56HT4))

Повідомлення від групи «Правознавці» на тему «Закріплення суверенітету України в політико-правових актах».

(Довідкові матеріали для повідомлення розміщені у презентації. Після повідомлення – перегляд та обговорення відеоролика «Прийняття Конституції України»; режим доступу – <https://www.youtube.com/watch?v=rtytGfo-EJU>)

***Сторінка друга – «Інтерактивна»***

Учні об'єднуються у чотири групи. Проводиться інтерактивна вправа на встановлення відповідності:

- поняття та його визначення (державний суверенітет, народний суверенітет, національний суверенітет);
- політичного діяча-державотворця та його портрета (Іван Мазепа, Володимир Великий, Михайло Грушевський, Леонід Кравчук, Богдан Хмельницький, Ярослав Мудрий, Гетьман Павло Скоропадський);
- події та дати (16.07.1990 р., 24.08.1991 р., 01.12. 1991 р., 28.06.1996 р.).

(І варіант проведення вправи. Можливе використання матеріалів, розміщених на платформі: <https://learningapps.org>;

II варіант проведення вправи. Можливе використання матеріалів презентації, а також спеціально оформлених карток для встановлення відповідності та «з'єднання» поняття і його визначення, історичної особи- державотворця та його портрета, події та дати)

***Сторінка третя «Дискусійна»***

Проведення міні-дискусії. Орієнтовні запитання для дискусії:

1. Ви є патріотом держави чи країни? Обґрунтуйте та поясніть, як ви розумієте різницю?
2. В умовах нинішньої політичної ситуації, проведення АТО, що, на вашу думку, може об'єднати українців? Поясніть свою думку.
3. Чи можна вважати, що реформування місцевого самоврядування є черговим кроком у зміцненні державотворення?

4. Як ви розумієте слова Ліни Костенко: «Держава – держить. Бо вона держава. У неї скипетр влади у руці»?
5. Прокоментуйте слова М. Грушевського: «Біда України у тому, що нею керують ті, кому вона не потрібна». У чому він має рацію?
6. Чи погоджуєтесь ви зі словами Івана Сірка: «Зрада оплачується тільки кров'ю. Тому, хто одцурався Вітчизни, – немає місця на землі».
7. «В дитинстві відкриваєш материк, котрий назветься потім — Батьківщина» (Л. Костенко). Прокоментуйте висловлювання, спираючись на власний досвід.

### ***Сторінка четверта «Проектна»***

Обговорення проекту Національної телекомпанії України, присвяченого 20-річчю Незалежності України, – «20 кроків до мрії». У 2011 році проект визнано кращим на Всеукраїнському фестивалі телевізійних і радіопрограм «Калинові острови».

Інформаційна довідка. Проект «20 кроків до мрії» – це цикл міжпрограмних роликів, присвячених важливим історичним фактам, подіям, процесам становлення української держави, починаючи від перших спроб українського народу здобути Незалежність. Темою роликів стали історичні факти, битви, події, учасниками яких були українці, котрі боролися проти поневолювачів, загарбників, відстоювали вільну і незалежну Україну.

(Перегляд відеоролику «Крок 20. Сучасна Україна» (Режим доступу – <https://www.youtube.com/watch?v=HRI9RalSrA4>)

Учитель. – Ви переглянули відеоролики, які розкривають історію України, демонструють її шлях до Незалежності, шлях, на якому кожна подія – це крок до розвитку нашої країни.

– Давайте спробуємо продовжити проект та допрацювати наступні п'ять кроків до 25-ї річниці Незалежності України.

Учні об'єднуються у п'ять груп, кожна з яких виконуватиме міні-проект.

Виконання проекту можна здійснювати в залежності від технічних можливостей за обраним варіантом.

I варіант виконання проекту. Наявність комп'ютерів, підключення до мережі Інтернет дає можливість створення онлайнової презентації зі спільним доступом. Кожна група працює над наповненням матеріалами певних слайдів, що відповідають умовним Крокам 21-25.

Орієнтовна тематика:

Крок 21. «Євроінтеграція України: Євромайдан».

Крок 22. «Демократичні засади державотворення: Революція Гідності».

Крок 23. «Зона АТО: захист територіальної цілісності України».

Крок 24. «Герої Небесної Сотні, Герої АТО».

Крок 25. «Досягнення сучасних видатних українців: проведення Євро 2012, перемога Джамали, спортивні досягнення Олександра Усіка та паралімпійців...».

II варіант виконання проекту. Відповідно до вищезазначених орієнтовних тем на папері формату А-3 створити постер-проект (колаж), використавши заздалегідь підготовлені вчителем матеріали.

Презентація (захист) проектів.

### ***Сторінка п'ята «Флешмоб “Україна”»***

Учні стають півколом біля дошки, продовжуючи речення «Україна – це...», по черзі прикріплюють на дошку сердечка, викладаючи слово УКРАЇНА.

Список використаних джерел:

1. Наровлянський О.Д. Правознавство 10 клас: [підручник] / О.Д. Наровлянський. – Київ: Грамота, 2010. – 232 с.
2. Методичні рекомендації для проведення Першого уроку в 2015/2016 навчальному році: [методичні рекомендації] / Ю.В. Міцай, С.М. Пляка, О.П. Третяк, Л.А. Гайда. – Кіровоград: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2015. – 40 с.
3. Євромайдан, Революція Гідності [Електронний ресурс] // Вікіпедія.